

Темник Олександр Павлович,
начальник управління кримінального
аналізу ГУНП у м. Києві

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ, ЗОКРЕМА ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ, У КРИМІНАЛЬНОМУ АНАЛІЗІ

У світлі активного розвитку цифрових технологій та трансформації безпекового сектору дедалі більшого значення набуває впровадження сучасних ІТ-рішень у діяльність правоохоронних органів. Одним з ключових напрямів таких змін є застосування штучного інтелекту (ШІ) у сфері кримінального аналізу. В Україні цей процес ще перебуває на етапі становлення, проте вже зараз спостерігається чітка тенденція переходу від традиційного, переважно ручного аналізу до інтеграції автоматизованих інструментів, здатних працювати з великими масивами даних, виявляти приховані взаємозв'язки та передбачати потенційні загрози.

Кримінальний аналіз охоплює широкий спектр дій - від збору та систематизації даних до виявлення закономірностей злочинної поведінки, аналізу активності організованих груп і прогнозування криміногенних процесів у часі та просторі. Якщо раніше аналітики переважно спиралися на власний досвід і ручну обробку інформації, то сьогодні їм на допомогу приходять сучасні програмні комплекси, що використовують алгоритми машинного навчання.

Одним із найяскравіших прикладів є використання IBM i2 Analyst's Notebook – інструменту, що дозволяє наочно моделювати взаємозв'язки між фігурантами справ, подіями, транспортом, фінансовими операціями та іншими об'єктами. Поєднання графічної візуалізації з можливостями автоматичного виявлення аномалій та класифікації подій значно підвищує ефективність аналітичної роботи, особливо у фінансових розслідуваннях, пов'язаних із відмиванням коштів.

Перспективним напрямом також є застосування технологій обробки природної мови для моніторингу відкритих джерел інформації, включно з соціальними мережами, онлайн-форумами та месенджерами. Сучасні мовні моделі, подібні до GPT, надають аналітикам інструменти для оперативного узагальнення інформації, виявлення загроз, осіб, залучених до

координації протиправних дій чи розповсюдження екстремістського контенту.

Окрема увага приділяється інтеграції аналітичних платформ із внутрішніми базами даних - криміналістичними обліками, біометричними даними, матеріалами відеоспостереження, реєстрами судових експертиз. Ідея створення єдиної інформаційно-аналітичної системи, що об'єднує всі ці джерела, виглядає не лише технічно реалістичною, а й надзвичайно актуальною для підвищення якості оперативного реагування на злочини.

Період воєнного стану в Україні лише прискорив ці процеси. З 2022 року реалізовано низку ініціатив у співпраці з міжнародними структурами, спрямованих на документування воєнних злочинів, аналіз супутникових даних, ідентифікацію воєнних злочинців і виявлення кібератак. Такі інструменти вже використовуються СБУ, Національною поліцією та іншими органами у практичній діяльності.

Разом із тим, широке впровадження інновацій супроводжується низкою викликів. По-перше, постає необхідність законодавчого врегулювання використання ШІ у сфері безпеки з урахуванням прав людини, стандартів конфіденційності та прозорості алгоритмів. По-друге, критично важливо забезпечити належну підготовку кадрів – фахівців, здатних не лише користуватися готовими рішеннями, а й аналізувати їхні результати, налаштовувати параметри моделей, виявляти помилки.

Також слід наголосити на важливості міжвідомчого обміну інформацією. Без ефективної співпраці між поліцією, прикордонною службою, митницею, податковими органами та міжнародними партнерами – жодна, навіть найдосконаліша технологія, не зможе забезпечити належного рівня аналітичного реагування на сучасні загрози.

Отже, досвід України свідчить: впровадження інноваційних технологій у кримінальний аналіз є не лише вимогою часу, а й запорукою підвищення ефективності безпекової системи. Успіх цього процесу буде залежати від здатності синтезувати людський інтелект із технічними можливостями, дотримуючись при цьому принципів законності, етики та професіоналізму.

Список використаних джерел

1. Васильєв В.І., Корольова С.В. Інноваційні технології в аналітичній діяльності правоохоронних органів // Право і безпека. 2023. №2.
2. Дубровський С.М. OSINT як джерело інформації для кримінального аналізу // Збірник наукових праць НАВС. 2021.
3. Europol. Innovation Lab Report: AI and Law Enforcement. 2022. [<https://www.europol.europa.eu>].
4. UNICRI & INTERPOL. Artificial Intelligence and Robotics for Law Enforcement. 2019. [<https://unicri.it>].
5. IBM. AI in Criminal Intelligence Analysis: Use Cases of i2 Analyst's Notebook. 2023. [<https://www.ibm.com/docs/en/i2-anb>].
6. Служба безпеки України. Річний звіт про цифрову трансформацію 2023. [<https://ssu.gov.ua>].

Худенко Дмитро Миколайович,
ветеран НПУ, керівник Департаменту
кримінального аналізу НПУ
у 2021–2023 роках

МІСЦЕ СЛОВНИКІВ І ДОВІДНИКІВ У БІБЛІОГРАФІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ТЕРМІНОСИСТЕМИ З КРИМІНАЛЬНОГО АНАЛІЗУ

Сьогодні у кримінальному аналізі науковий пошук зосереджено на обґрунтуванні професійної термінології, що у тандемі із іншими предметами інтересу вчених та практиків сприяє вирішенню актуальних питань. Її основою вважаються терміни, оскільки несуть покликання чітко та недвозначно окреслювати поняття. Словники та довідники слугують практичним і науково-методологічним інструментом розвитку, який забезпечує сталість, доречність і відповідність терміносистеми сучасним викликам аналітичної діяльності.

Принципові розбіжності проявлено на рівні базових знань, методологічних засад, зокрема щодо інтерпретації ключових термінів виключно англomовного походження, їх різночитання та іноді необґрунтованого україномовного використання [1, с. 15]. На аналогічні проблеми звернено й увагу іноземними партнерами, зокрема, віце-президентом Міжнародної асоціації кримінальних аналітиків (ІАСА, США) Рейчел Карсон, представниками Місії регіонального програмного офісу Міжнародної програми